

Έρευνα με τη συμμετοχή 550 Τουρκοκυπρίων Καταρρίπτουν το αφήγημα Τατάρ για δύο κράτη

Στοιχεία που καταρρίπτουν εμμέσως το επιχείρημα ότι οι "εκλογές" Οκτωβρίου στα κατεχόμενα λειτούργησαν ως δημοψήφισμα για τη μορφή λύσης του Κυπριακού -και ότι με την εκλογή Ερσίν Τατάρ οι Τ/Κ έδειξαν δήθεν πως επιθυμούν μόνο λύση δύο κρατών- φέρνει στο φως έρευνα που διενεργήθηκε μεταξύ 7 Δεκεμβρίου 2020 και 6 Ιανουαρίου 2021, με τη συμμετοχή 550 Τ/Κ. Πρόκειται για το βασικό επιχείρημα

Του Γιώργου Καυκαλιά

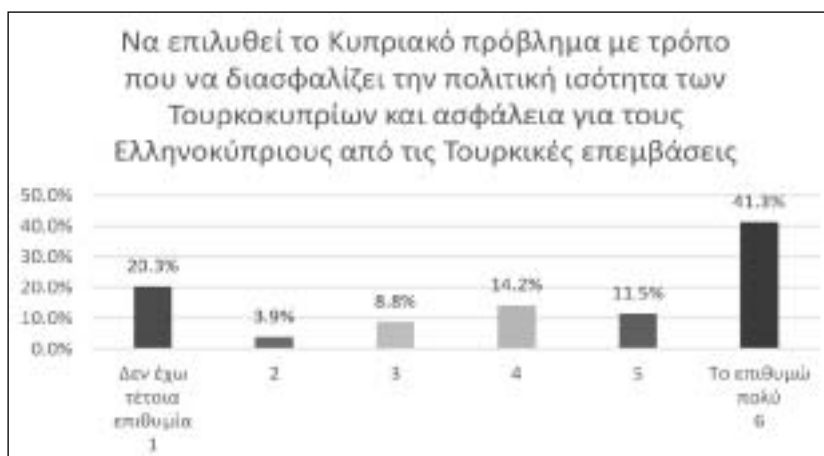
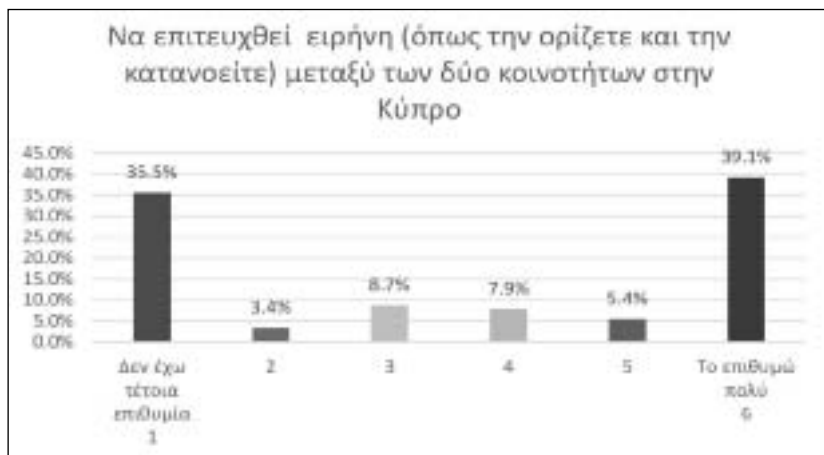
το οποίο χρησιμοποιεί από την πρώτη ημέρα εκλογής του ο Τ/Κ ηγέτης για να καταδείξει ότι οι Τ/Κ εξέφρασαν τη βούλησή τους και αυτή θα πρέπει να γίνει σεβαστή. Ωστόσο, σύμφωνα με τα ευρήματα της έρευνας

-η οποία διενεργήθηκε στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος "Youth and Politics in Protracted Conflicts: A comparative approach on hope for a settlement and return of IDPs" και χρηματοδοτήθηκε από το Ελληνικό Παρατηρητήριο του London School of Economics (LSE) πρόγραμμα (A.G. Leventis Research Innovation Programme on Cyprus)- η πλειοψηφία των Τ/Κ εξακολουθεί να επιθυμεί την εξεύρεση λύσης στη βάση ΔΔΟ (μεταξύ των οποίων και μεγάλη μερίδα των ψηφοφόρων του Ερσίν Τατάρ). Συγκεκριμένα, από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων και την ανάλυση που ακολούθησε προκύπτει ότι περίπου οι μισοί υποστηρικτές του Τατάρ είναι παράλληλα υποστηρικτές της επίτευξης ειρήνης ανάμεσα στις δύο κοινότητες, αλλά και των αναγκαίων συμβιβασμών για να εξευρεθεί λύση του Κυπριακού στη βάση ΔΔΟ.

Όπως υποστηρίζουν οι ακαδημαϊκοί-ερευνητές Χάρης Ψάλτης και Νεόφυτος Λοϊζίδης (μέλη της ερευνητικής ομάδας), τα ευρήματα της έρευνας θα μπορούσαν να αποτελέσουν χρήσιμο εργαλείο για τις δύο πλευρές ενόψει διαπραγματεύσεων, καθώς δίνουν κατεύθυνση σε σχέση με τη διαπραγματευτική τακτική που θα μπορούσε να ακολουθηθεί. Από τη μια οι Τ/Κ φαίνεται να βρίσκονται σε μια μεταβατική φάση -ιδιαίτερα οι ψηφοφόροι του Τατάρ- ενώ από την άλλη αν κάποια ζητήματα (βλ. ενδεχομένως κάποια ΜΟΕ) προσεγγιστούν με τρόπο που να επιτρέπουν στην τ/κ ηγεσία να επιστρέψει στη λογική του πλαισίου Γκουτέρες, αυτό δεν θα είναι κατακριτέο από πλευράς Τ/Κ (σύμφωνα με τα ευρήματα). Σε μια περίοδο όπου η τ/κ πλευρά προτάσσει λύση δύο κρατών-συννομοσπονδία, είναι σημαντικό το γεγονός πως η ΔΔΟ παραμένει στο κάδρο για τους Τ/Κ.

Επιθυμούν λύση ΔΔΟ

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, στην εν λόγω έρευνα συμμετείχαν 550 Τ/Κ (τυχαίο δείγμα) με δικαίωμα ψήφου στις "εκλογές" Οκτωβρίου, μεταξύ των οποίων υποστηρικτές τόσο του Μουσταφά Ακιντζί όσο και του Ερσίν Τατάρ. Από το σύνολο των ερωτηθέντων, ένα ποσοστό 63,6% απάντησε πως επιθυμεί ή επιθυμεί πολύ μια αμοιβαία συμφωνημένη λύση που να οδηγεί σε διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία στο νησί. Ποσοστό 36,4% απάντησε πως δεν επιθυμεί ή δεν επιθυμεί καθόλου κάτι τέτοιο. Το εξαιρετικά ενδιαφέρον εύρημα της έρευνας είναι πως ποσοστό 50,5% των Τ/Κ ψηφοφόρων που ψήφισαν Ερσίν Τατάρ δήλωσαν πως επιθυμούν αμοιβαία συμφωνημένη λύση που να οδηγεί σε ΔΔΟ. Το αντίστοιχο ποσοστό σε ψηφοφόρους του Ακιντζί προφανώς και είναι σε συντριπτικό βαθμό πιο ψηλό (82,2%), ωστόσο αντιλαμβάνεται κανείς πως αν οι μισοί ψηφοφόροι Τατάρ δηλώνουν πως επιθυμούν λύση ΔΔΟ δύσκολα κανείς μπορεί να επικρατήσει το "εκλογικό" αποτέλεσμα ανάγοντάς το σε δημοψήφισμα για τη μορφή λύσης.

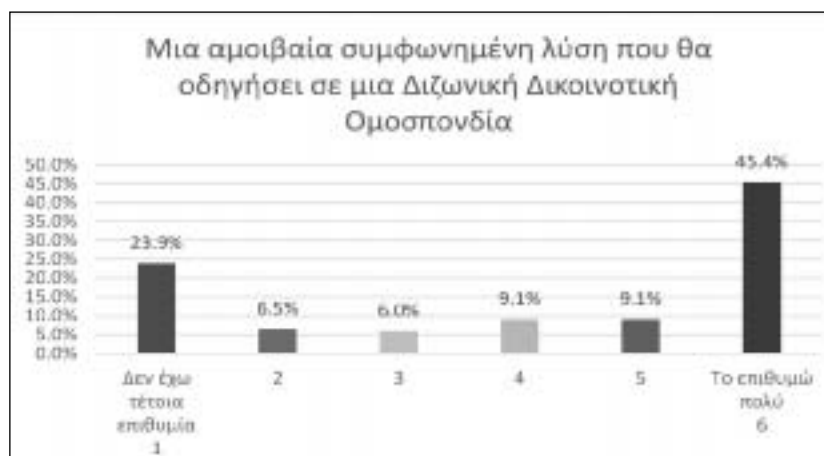
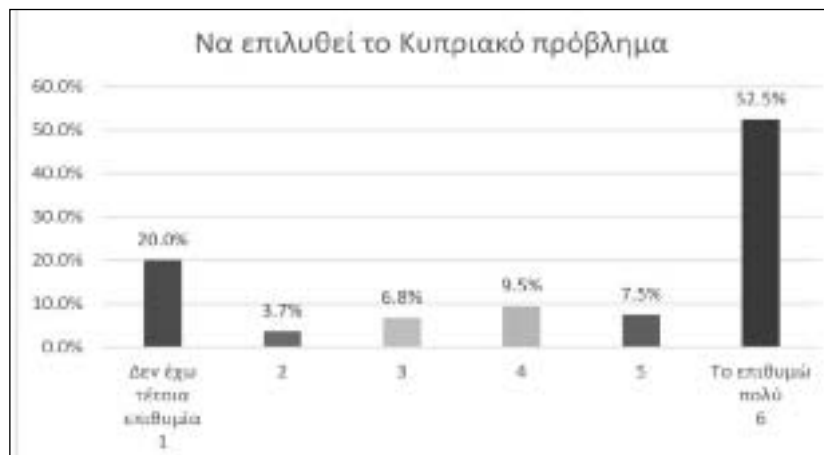
Επιθυμούν ειρήνη και λύση

Από τα ευρήματα της έρευνας προκύπτει ότι 52,4% του συνόλου των ερωτηθέντων επιθυμεί ή επιθυμεί πολύ να επιτευχθεί ειρήνη μεταξύ των δύο κοινοτήτων (όπως ο καθένας την αντιλαμβάνεται), ενώ ποσοστό 47,6% απάντησε πως δεν έχει τέτοια επιθυμία ή δεν το επιθυμεί τόσο. Ποσοστό 69,5% επιθυμεί ή επιθυμεί πολύ να επιλυθεί το Κυπριακό, ενώ ποσοστό 30,5% απάντησε πως δεν το επιθυμεί ή δεν το επιθυμεί και τόσο. Οι ερωτήσεις των ερευνητών προχώρησαν όμως ένα βήμα παρακάτω, ζητώντας πιο αναλυτικές απαντήσεις από τους συμμετέχοντες. Τα ευρήματα καταδεικνύουν πως από το σύνολο των ερωτηθέντων προκύπτει ότι ποσοστό 75,6% επιθυμεί ή επιθυμεί πολύ την επίλυση του Κυπριακού με τρόπο που να ανταποκρίνεται στις βασικές ανάγκες των δύο κοινοτήτων, ενώ ποσοστό 24,4% απάντησε πως δεν επιθυμεί ή δεν επιθυμεί και τόσο κάτι τέτοιο. Το πιο ενδιαφέρον εύρημα σε αυτή την ενότητα ερωτήσεων έχει να κάνει με τις απαντήσεις που δόθηκαν στο ερώτημα κατά πόσο επιθυμούν "να επιλυθεί το Κυπριακό με τρόπο που να διασφαλίζει την πολιτική ισότητα για τους Τ/Κ και παράλληλα ασφάλεια από τις τουρκικές επεμβάσεις για τους Ε/Κ". Ποσοστό 67% απάντησε πως επιθυμεί πολύ ή επιθυμεί κάτι τέτοιο, ενώ ποσοστό 33% απάντησε πως δεν έχει τέτοια επιθυμία ή δεν το επιθυμεί και τόσο. Είναι σημαντικό να καταγραφεί πως το 34% των υποστηρικτών του Τατάρ επιθυμούν ειρήνη μεταξύ των δύο κοινοτήτων, το 56,2% επίλυση του Κυπριακού, ενώ το 68,5% των ψηφοφόρων του Ερσίν Τατάρ επιθυμεί λύση που να διασφαλίζει πολιτική ισότητα για τους Τ/Κ και ασφάλεια από τις τουρκικές επεμβάσεις για τους Ε/Κ. Αντίστοιχα ποσοστό 69,5% των υποστηρικτών Τατάρ

επιθυμεί λύση που να ανταποκρίνεται στις βασικές ανάγκες των δύο κοινοτήτων. Τα ποσοστά στους ψηφοφόρους του Ακιντζί είναι 79,8%, 90,4%, 84,7% και 91,6% αντίστοιχα.

Απαισιοδοξία

Η έρευνα καταδεικνύει μία ακόμα πραγματικότητα η οποία θα μπορούσε να χαρακτηριστεί απολύτως φυσιολογική επακόλουθο των συνεχιζόμενων αποτυχημένων προσπαθειών για επίλυση του Κυπριακού όλα αυτά τα χρόνια. Καταγράφεται μια σχετική απαισιοδοξία για το κατά πόσο θα καταφέρουν τελικά οι πλευρές να καταλήξουν σε λύση στο Κυπριακό, παρά την επιθυμία που, όπως έχουμε αναλύσει πιο πάνω, φαίνεται να είναι ιδιαίτερα έντονη για κάτι τέτοιο. Στο σημείο αυτό ωστόσο, εντοπίζουμε ένα ακόμα σημαντικό εύρημα, καθώς η συντριπτική πλειοψηφία όσων παρουσιάζονται απαισιοδοξοί είναι υποστηρικτές του Ερσίν Τατάρ, ενώ μόνο περίπου ένας στους δύο υποστηρικτές του Ακιντζί φέρονται να είναι απαισιοδοξοί. Συγκεκριμένα, ποσοστό 72,2% του συνόλου των ερωτηθέντων εκτιμά πως είναι μάλλον απίθανο να επιτευχθεί ειρήνη ανάμεσα στις δύο κοινότητες, ενώ μόλις σχεδόν ένας στους τέσσερις (27,8%) εκτιμά πως κάτι τέτοιο είναι πιθανό. Ποσοστό 65,9% εκτιμά ως απίθανη την κατάληξη σε λύση του Κυπριακού γενικά, ενώ το ποσοστό που θεωρεί κάτι τέτοιο πιθανό ανέρχεται στο 34,1%. Ποσοστό 58,1% του συνόλου των ερωτηθέντων εκτιμά πως είναι απίθανο να υπάρξει κατάληξη σε λύση που να ανταποκρίνεται στις βασικές ανάγκες των δύο κοινοτήτων, ενώ 64,3% εκτιμά ως απίθανη την κατάληξη σε λύση με τρόπο που να διασφαλίζει πολιτική ισότητα για τους Τ/Κ και ασφάλεια από τις τουρκικές επεμβάσεις για τους

Ε/Κ. Τέλος το 61,9% των ερωτηθέντων εκτιμά πως δεν είναι πιθανό να συμφωνηθεί λύση που να οδηγεί σε ΔΔΟ.

Υπάρχει όμως προθυμία

Παρά την απαισιοδοξία στις εκτιμήσεις για την έκβαση των προσπαθειών που βρίσκονται σε εξέλιξη για επίλυση του Κυπριακού, από τα ευρήματα της έρευνας φαίνεται να υπάρχει προθυμία σε αρκετά σημαντικό βαθμό για στήριξη δράσεων που προάγουν τη δικοινοτική συνεργασία. Ποσοστό 64,3% παρουσιάζεται πρόθυμο να υποστηρίξει πρωτοβουλίες οικοδόμησης της ειρήνης μεταξύ των δύο κοινοτήτων, ενώ ποσοστό 57,8% δηλώνει πρόθυμο να στηρίξει, σε επόμενη "εκλογική" διαδικασία, υποψήφιο ή κόμμα που να παρουσιάζεται έτοιμος/ο να κάνει παραχωρήσεις προκειμένου να επιτευχθεί η ειρήνη. Στα σημαντικά καταγράφεται επίσης (65,9%) η πρόθεση συμβιβασμού στο θέμα του εδαφικού ώστε να επιτευχθεί ειρήνη. Όπως εύκολα μπορεί να συμπεράνει κανείς από τα όσα γνωρίζουμε μέχρι σήμερα, πιο πρόθυμοι για στήριξη της δικοινοτικής συνεργασίας είναι οι υποστηρικτές του Μουσταφά Ακιντζί, κάτι που επιβεβαιώνεται και από τα ευρήματα της έρευνας. Ωστόσο, 51,9% των ψηφοφόρων Τατάρ παρουσιάζονται πρόθυμοι να στηρίξουν μέτρα οικοδόμησης για την επίτευξη ειρήνης, 48% είναι πρόθυμοι να ψηφίσουν στις επόμενες εκλογές κάποιον ή κάποιο κόμμα που θα μπορούσε να προβεί σε παραχωρήσεις για να επιτευχθεί ειρήνη, 42,1% των υποστηρικτών του Τατάρ παρουσιάζονται πρόθυμοι για συμβιβασμό στο θέμα του εδαφικού για να επιτευχθεί ειρήνη, ενώ ένας στους τρεις θα συμμετείχε σε κοινή εκδήλωση διαμαρτυρίας απαιτώντας ειρήνη.

Από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων και την ανάλυση που ακολούθησε προκύπτει ότι περίπου οι μισοί υποστηρικτές του Τατάρ είναι παράλληλα υποστηρικτές της επίτευξης ειρήνης ανάμεσα στις δύο κοινότητες, αλλά και των αναγκαίων συμβιβασμών για να εξευρεθεί λύση του Κυπριακού στη βάση ΔΔΟ

Ποσοστό 72,2% του συνόλου των ερωτηθέντων εκτιμά πως είναι μάλλον απίθανο να επιτευχθεί ειρήνη ανάμεσα στις δύο κοινότητες, ενώ μόλις σχεδόν ένας στους τέσσερις (27,8%) εκτιμά πως κάτι τέτοιο είναι πιθανό

Η ερευνητική ομάδα

Η έρευνα διεξήχθη τηλεφωνικώς την περίοδο 07/12/2020-06/01/2021 σε τυχαίο δείγμα 550 Τ/Κ με δικαίωμα ψήφου στις "εκλογές" που είχαν πρόσφατα διεξαχθεί. Στο δείγμα έγινε εκ των υστέρων στάθμιση ανά επαρχία, αστική ή αγροτική περιοχή, ηλικιακή ομάδα και φύλο ούτως ώστε αυτό να ανταποκρίνεται στα δημογραφικά χαρακτηριστικά της τ/κ κοινότητας. Το περιθώριο στατιστικού σφάλμα-

τος με βαθμό εμπιστοσύνης 95% βρίσκεται στο 4%. Συνεργαζόμενοι ερευνητές είναι οι: Χάρης Ψάλτης, Αναπλ. Καθηγητής Κοινωνικής και Αναπτυξιακής Ψυχολογίας, Τμήμα Ψυχολογίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Νεόφυτος Λοϊζίδης, Καθηγητής Ανάλυσης Διεθνών Συγκρούσεων, Διευθυντής Conflict Analysis Research Centre, University of Kent, Eran Halperin, Καθηγητής Κοινωνικής Ψυχολογίας,

Hebrew University of Jerusalem, Djordje Stefanovic, Ανώτερος Λέκτορας, School of Social Sciences, University of Adelaide, Oded Adomi Leshem, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής, Truman Research Institute for the Advancement of Peace, PICR Lab, Hebrew University, Jerusalem, Huseyin Cakal, Λέκτορας Κοινωνικής Ψυχολογίας, School of Psychology, Keele University.